

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

77.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 3-го Октября.—1847—Wilno. PIĄTEK, 3-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 27-го Сентября.

Государь Императоръ, при произведенномъ 13-го Сентября, въ 12 часовъ утра, смотрѣ всѣмъ войскамъ, собраннымъ при городѣ Елисаветградѣ, изволилъ найти войска 5-го Пѣхотнаго Корпуса въ отличномъ во всѣхъ отношеніяхъ порядкѣ и устройствѣ, а кавалерію въ удовлетворительномъ состояніи.

14-го Сентября, въ 10 часовъ утра, Его Императорское Величество присутствовалъ при церковномъ парадѣ 13-й Пѣхотной Дивизіи, и отслушавъ Божественную Литургію въ походной церкви означенной Дивизіи, изволилъ осматривать лагерь 13-й, 14-й и 15-й Пѣхотныхъ Дивизій; потомъ въ присутствіи Его Величества произведенъ былъ лагерный разводъ отъ Прагскаго Пѣхотнаго Полка,

Въ два часа по полудни, Его Величество изволилъ смотрѣть Сводную Дивизію изъ резервныхъ и запасныхъ эскадроновъ 2-го Резервнаго Кавалерійскаго

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 27-go Września.

JEGO CESARSKA MOŚĆ, w czasie wykonanego 13 Września o godzinie 12 z rana przeglądu wojsk, zgromadzonych pod miastem Elisawetgradem, raczył znaleźć wojska 5-go Korpusu Piechoty we wzorowym pod wszelkim względem porządku i urządzeniu, a jazdę w zaspakajającym stanie.

Dnia 14 Września, o godzinie 10-jej z rana, JEGO CESARSKA MOŚĆ był obecny na cerkiewnej paradzie 13-jej Dywizji Piechoty, i wysłuchawszy Mszy Św. w podróżnej kaplicy przeczonoj Dywizji, raczył obejrzeć obóz 13-jej i 14-jej Dywizji Piechoty; poczem w obecności JEGO CESARSKIEJ MOŚCI wykonana została obozowa musztra Pragskiego Półku Piechoty.

O godzinie 2-jej z południa, JEGO CESARSKA MOŚĆ raczył oglądać Zbiorową Dywizją z odwodowych i zapasnych szwadronów 2-go Odwodowego Korpusu Jazdy, 1-jej i 5-jej

С М Ъ С Ъ.

Французскіе Маршалы.

СУЛЬТЪ.

Маршалъ Сультъ, который оставилъ нынѣ кабинетъ по званію президента онаго, служилъ государству 63 года. Мы думаемъ, что будетъ не лишнимъ теперь бросить бѣглый взглядъ на служебное его поприще. Жан-де-Дьё Сультъ—старѣйшій изъ всѣхъ теперь живыхъ маршаловъ Франціи и одинъ изъ немногихъ французскихъ генераловъ, которые, ставъ подъ знамена еще до вачала первой революціи, участвовали съ-тѣхъ-поръ во всѣхъ войнахъ республики, консульства и имперіи, пережили все политическія перевртенія и бури своего отечества. Онъ также одинъ изъ тѣхъ людей, которые, начавъ службу съ самыхъ нижнихъ ступеней, достигаютъ высочайшей степени, какаѣ доступна челоѣку при подножіи трона, и бывають этимъ обязаны единственно заслугамъ своимъ, при помощи, конечно, и счастья. Сультъ вступилъ въ армію рядовымъ солдатомъ въ 1785 году, уже въ 90-хъ годахъ видимъ его бригаднымъ генераломъ французскихъ войскъ, проникнувшихъ тогда въ Германію. Въ 1799, подъ начальствомъ Массены, онъ сражался при Цюрихѣ и при извѣстной переправѣ черезъ Рейтъ противъ соединенныхъ силъ Австрійцевъ и Русскихъ, а черезъ годъ, въ 1800, осада Генуи, гдѣ

ROZMAITOŚCI.

MARSZAŁKOWIE FRANCYI:

SOULT.

Marszałek Soult, który złożył właśnie prezesostwo gabinetu, ma 63 lat służby publicznej. Krótki przegląd jego zaszczytnego życia nie będzie tu bez interessu. Jan-Boży Soult, jest najstarszy z żyjących Marszałków Francyi, jeden z małej liczby Jenerałów, którzy przed wybuchem jeszcze pierwszej rewolucyi zaciągnawszy się pod chorągwie, uczestniczyli we wszystkich wojnach Rzeczypospolitej Konsulatu i Cesarstwa, i przeżyli wszystkie polityczne przemiany i burze swojej ojczyzny. Jest on także jednym z tych ludzi, którzy zaczawszy od najniższych, dochodzą do najwyższych stopni w społeczeństwie, do jakich tylko człowiek u podnoża tronu dojść może, i winni to są tylko własnym swoim zasługom a trzeba też dodać — i szczęściu. Soult wstąpił do wojska jako prosty żołnierz w roku 1785, ale już w r. 1796 widzimy go jako Jenerała Brygady w wojsku francuzkiem, które wówczas wkrazało do Niemiec. W r. 1799, pod naczelnictwem Masseny, walczył w bitwie pod Zürich i miał udział w wiadomem przejściu przez rzekę Leth w obec połączonych sił Austryaków i Rossyan. W rok później, 1800, oblężenie Genui, w którym był ciężko raniony, podało mu nową sposobność odznaczenia się. W roku 1805 znajdujemy go na brzegach kanału La Manche, jako naczelnego dowódcę obozu pod Boulogne

Корпуса, 1-й и 5-й Легкихъ Кавалерійскихъ Дивизій, съ тремя конными батареями запасной артиллеріи, которыя и найдены Его Величествомъ въ отличномъ порядкѣ и устройствѣ.

Того же числа, послѣ обѣда, Его Императорское Величество изволилъ осмотрѣть вновь возведенное зданіе Штаба 2-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса.

15-го Сентября, въ 10 часовъ утра, Государь Императоръ изволилъ произвести линейное ученіе всей кавалеріи съ ея артиллерією, конми остался доволенъ.

Въ *Официальной Газетѣ Царства Польскаго* извѣщаютъ о прибытіи Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, въ вождѣльнѣмъ здравіи, въ Варшаву, по желѣзной дорогѣ, въ ночи 17-го Сентября, на возвратномъ пути изъ заграничнаго путешествія. Его Высочество изволилъ немедленно выѣхать на Люблинъ.

Государь Императоръ, по случаю распространяющейся болѣзни холеры, Высочайше повелѣть соизволилъ: въ тѣхъ губерніяхъ, въ которыхъ сія эпидемія уже оказалась, и въ пограничныхъ съ ними, предназначенный по Манifestу, въ 1-й день сего Сентября состоявшемуся, съ 1-го Нюбря рекрутскій наборъ, отсрочить до 1-го Января будущаго 1848 года.

О таковой Монаршей волѣ доводя до свѣдѣнія Правительствующаго Сената, Г. Военный Министръ присовокупилъ, что по отзыву Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, въ настоящее время, эпидемическая холера свирѣпствуетъ въ Губерніяхъ: Полтавской, Харьковской и Курской; и что начальникамъ сихъ губерній и смежныхъ съ оными: Екатеринославской, Херсонской, Кіевской и Черниговской, объ отсрочкѣ, согласно вышеизъясненному Высочайшему повелѣнію, рекрутскаго набора до 1-го Января 1848 года, онъ, Г. Военный Министръ, сообщилъ съ нарочными фельдъегерями.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 11-го Сентября, Почетный Попечитель Виленскаго Дворянскаго Института и тамошней Губернской Гимназіи, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ, Каммергеръ Графъ *Мостовскій*, утвержденъ, по выборамъ, въ должности Предсѣдателя Виленскаго Чоловѣколюбиваго Общества.

онъ былъ тяжело раненъ, доставила ему случай снова отличиться. Въ 1805 находимъ Сульта на берегахъ Ла-Манша, главнокомандующимъ булонскимъ лагеремъ и четвертымъ армейскимъ корпусомъ, послѣ того, какъ еще въ 1804 онъ былъ возведенъ на степень маршала имперіи, назначенъ старшимъ генераломъ императорской гвардіи, а потомъ начальникомъ четвертой корпоры почетнаго легіона. Послѣ аустерлицкой битвы, видимъ Сульта вѣнскимъ губернаторомъ, когда еще при началѣ похода онъ со славою участвовалъ въ сраженіи при Меммингенѣ. Въ походѣ Наполеона противъ Пруссіи, Сультъ участвовалъ въ сраженіяхъ и битвахъ при Гофѣ, Эйлау, Гутштадтѣ, Кенігсбергѣ и Гейльсбергѣ, потомъ былъ императорскимъ уполномоченнымъ при заключеніи тильзитскаго мира и также берлинскимъ губернаторомъ. Между тѣмъ, общее возстаніе испанской націи противъ французскаго ига и навязаннаго Испаніи Короля Юсифа побудило императора употребить дарованія и энергію Сульта для дѣла Иберійскаго полуострова, и съ 1808 по 1813 Сультъ находился тамъ, будучи назначенъ подъ-конецъ главнокомандующимъ французскими арміями во всей Испаніи и Португаліи. Бургосъ (1808), Корунья, Оporto, переправа чрезъ Тахо, Оканья (1809) и Оливенса (1811) были главными свидѣтелями его новыхъ подвиговъ. Но счастливая звѣзда Наполеона начала тускнѣть въ Испаніи, и даже талантъ его отличѣйшихъ маршаловъ не могъ оставити успѣхи возстанія Испанцевъ, поддерживаемаго англійскою вспомогательной арміей. Французскія войска, уже ослабленныя болѣзнями и мечомъ враговъ, должны были ограничиться одними оборонительными дѣйствіями, когда колоссальное предпріятіе похода противъ Россіи заставило императора вывести изъ Испаніи часть боевыхъ силъ, которыя и были тотчасъ же отправлены на сѣверъ, гдѣ ждала ихъ могила въ снѣгахъ русскихъ полей. Съ удаленіемъ маршала, дѣла въ Испаніи при-

Леккихъ Дивизіи Язды, з тремя конными батареями запасной Артиллеріи, które N. Cesarz Jzgo Mość znalazł we wzorowymъ porządku i urzędzeniu.

Tegoż dnia, po obiedzie, Jzgo Cesarzka Mość raczył obejrzeć nowo wzniesiony gmachъ Sztabu 2-go Odwodowego Korpusu Jazdy.

Dnia 15 Września, o godzinie 10-jej z rana, Cesarz Jzgo Mość raczył wykonać liniową musztrę całej jazdy z jejъ artylleryą, z których byłъ zadowolony.

W *Urzędowej Gazecie Królestwa Polskiego* donoszą o przybyciu do Warszawy, w pożądanymъ zdrowiu, Jzgo Cesarzkiej Wysokości Następcy Cesarzewicza, żelazną drogą, w nocy 17-go Września, w powrocie z podróży z granicę. Jzgo Wysokość raczył niezwłocznie wyjechać ku Lublinowi.

Jzgo Cesarzka Mość, z powodu rozszerzającej się cholery, Najwyżejъ rozkazać raczył: w tychъ guberniachъ, w których ta epidemia zaczęła jużъ grassować, jako też w granicznychъ z niemi, naznaczony Manifestemъ, w dniu 1-m Września wydanymъ, zaciągъ rekrutówъ, odroczyć od 1-go Listopada do 1-go Stycznia następującego 1848 roku.

O таковой Монаршей волі зawiadamiającъ Rządzący Senat, P. Ministerъ Wojny dodał, iżъ podługъ odezwy P. Ministra Sprawъ Wewnętrznychъ, epidemiczna cholera panuje w obecnymъ czasie w Guberniachъ: Połtawskiej, Charłkowskiej i Kurskiej; i że naczelnicy tychъ gubernii i przyległychъ im: Ekaterynosławskiej, Chersońskiej, Kijowskiej i Czernihowskiej, o odroczeniu przezъ wyżejъ wymieniony Najwyższy Rozkazъ zaciągu rekrutówъ do 1-go Stycznia 1848. zostali zawiadomieni przezъ P. Ministra Wojny za pośrednictwemъ umyślныхъ гоңców.

Przezъ Najwyższy Rozkazъ Dzienny, w Wydziale Cywilnymъ, 11-go Września, Honorowy Kuratorъ Wileńskiego Dworzańskiego Instytutu i tamecznego Gubernialnego Gimnazjum, Rzeczywisty Radzca Stanu, Szambelan Hrabia *Mostowski*, utwierdzony został, z wyborówъ, w obowiązku Prezydenta Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności.

i czwartego korpusu armii, a mianowanego jużъ w r. 1804 Marszałkiemъ państwa, Jenerał-Półkownikiemъ gwardyi cesarskiej i Szefemъ czwartejъ kohorty Legii honorowej. Po nieszczęśliwej dla Austryakówъ bitwie pod Austerlitz, widzimy Soultа Gubernatoremъ Wiednia, w samymъ zaśъ początku tejъ kampanii miałъ pełenъ zaszczytu udziałъ w bitwie pod Memingenem. W wyprawie Napoleona przeciwъ Prusomъ, Soultъ miałъ udziałъ w bitwachъ pod Hof, Eylau, Guttstadt, Królewcemъ i Heilsbergiemъ. Następnie byłъ pełnomocnikiemъ Cesarza przy zawarciu traktatu w Tylży i Gubernatoremъ Berlina. Ale wybuchъ powszechnego powstania narodu hiszpańskiego przeciwъ Francyi i narzuconemu Królowi Józefowi, spowodowałъ Cesarza do użycia talentu i energii Soultа na półwyspie Iberyjskim, gdzie też od 1808 do 1813 roku, w końcu jako naczelnы Wódzъ wszystkichъ wojskъ francuzkichъ w Hiszpanii i Portugalii, przebywał. Burgos (1808), Coruña, Porto, przejście przezъ Tag, Oceana (1809) i Olivenza (1811), były główniejszemi świadkami jego nowychъ czynówъ wojennychъ. Tymczasemъ gwiazda Napoleona zaczęła w Hiszpanii błednieć. Talenta nawetъ jego najznakomitszychъ Marszałkówъ nie były w stanie wstrzymać postępu hiszpańskiego powstania, wspieranego przezъ armię angielską. Wojska francuzkie, osłabione przezъ choroby i orężъ swychъ przeciwników, musiały się jużъ ograniczyć na działaniu odpornemъ, gdy olbrzymia wyprawa przeciwъ Rossyi wymagała cofnięcia części wojska stojącego w Hiszpanii, które bezzwłocznie wysłane zostało do armii północnej, gdzie ichъ czekała mogiła na snieżystychъ niwachъ Rossyi. Oddalenie się doświadczonego Marszałka z Hiszpanii tѣmъ bardziejъ pogorszyło tamъ sprawę Francuzów. Napoleonъ czułъ to dobrze, że tylko najdzielniejszy zъ Marszałkówъ powinienъ tamъ być posłany, ażeby uratować co jeszcze ratować się dało, i przeciwników takъ długo trzymać na wodzy, dopókiбы Cesarzъ, skończywszy wyprawę na północy, nie mógłъ samъ zъ całą siłą na Hiszpanią uderzyć. Ważną tę misją поручono Soultowi, i wnetъ widzimy go znowu na ziemi hiszpańskiej, w roku 1813, śpieszącego

— Таким же Приказомъ, 8-го Сентября, утверждены въ должностяхъ, по выборамъ, Почетныхъ Почетителей Гимназій: Волынской Губерніи, Надворный Советникъ *Божидаръ-Подгороденскій*, и Ковенской, Надворный Советникъ *Поргинскій*.

— Таким же Приказомъ, 9-го Сентября, Витебской Казенной Палаты Председатель *Рубцовъ*, произведенъ, за отличие, изъ Статскихъ въ Дѣйствительные Статские Советники.

31-го Августа, Г. Леде, французскій уроженецъ, поднялся на шаръ для совершенія воздушнаго плаванія; зрѣлище это происходило на обширной площади внутри 1 кадетскаго корпуса, при собраніи нѣсколькихъ тысячъ зрителей, находившихся тамъ по билетамъ, тогда какъ десятки тысячъ любопытныхъ толпились по смежнымъ улицамъ, мостамъ и берегамъ рѣкъ. Во время наполненія шара газомъ, въ 4 часа по полудни, дулъ порывистый юго-западный вѣтеръ и небо было покрыто облаками; многіе думали, что Г. Леде по сему поводу отерочить свое воздушное плаваніе; не смотря на то, въ 4¼ часа, онъ съѣлъ въ утлюю свою ладью и при восклицаніяхъ множества народа, быстро поднялся вверхъ и полетѣлъ по направленію вѣтра на сѣверо-востокъ отъ Петербурга. Черезъ 9 минутъ, шаръ исчезъ изъ глазъ Петербургскихъ зрителей и по очередно видѣнъ былъ въ окрестностяхъ, надъ коими онъ летѣлъ. Съ тѣхъ поръ прошла цѣлая недѣля безъ всякаго извѣстія о смѣломъ воздухоплавателѣ и его шарѣ; наконецъ сей послѣдній найденъ рыбаками на Ладожскомъ озерѣ, вблизи деревни Микулцы и привезенъ въ Петербургъ; на счетъ же самаго Г. Леде, донынѣ нѣтъ никакого извѣстія.

Казань, 25 Августа.

23-го Августа совершилось здѣсь, при многочислѣннѣйшемъ стеченіи зрителей всѣхъ состояній и возрастовъ, великое празднество открытія памятника Державину.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

ГЕРМАНІЯ.

Ихъ Императорскія Высочества Великій Князь Наслѣдникъ Цесаревичъ и Великая Княгиня Цесал-

или для Французовъ еще худшіи обороты, и Наполеонъ почувствовалъ, что только способнѣйшій изъ всѣхъ его маршаловъ можетъ быть посланъ туда, для спасенія остатковъ французскихъ силъ и обузданія непріятеля, пока самъ императоръ, кончивъ дѣла на сѣверѣ, не обратится опять на Испанію. Это важное порученіе было возложено на Сульта, и въ 1813, мы снова видимъ маршала на испанскія земли, освобождающимъ отъ осады крѣпость Памплону, въ Наваррѣ. Но англо-испанско-португальскія войска уже получили слухомъ большой перевѣсъ, Французы были оттѣснены въ крайнія пограничныя области, и внутренняя Испанія повиновалась опять временному національному правительству, учрежденному кадикскими кортесами. Сульта употребилъ въ дѣло всѣ пособія своего стратегическаго таланта и держался въ сѣверныхъ испанскихъ областяхъ до 1814 года, но наконецъ долженъ былъ уступить превосходству силъ и ретироваться отъ Веллингтона черезъ границу на французскую землю. Заслуги маршала въ продолженіе этой войны были неоднократно признаваемы даже его противникомъ, герцогомъ Веллингтономъ, котораго приговоръ, конечно, никто не станетъ оспаривать. 10-го Апрѣля 1814, когда сдача Парижа уже рѣшилась паденіемъ Наполеона, Сульта, въ славномъ, хотя и безуспѣшномъ сраженіи при Тулузѣ, послѣдній изъ всѣхъ французскихъ полководцевъ выстрѣлилъ изъ пушки, о чемъ онъ самъ воспоминаетъ съ справедливою гордостью.

При первой реставраціи, Людовикъ XVIII-й назначилъ его, 2 Декабря 1814, военнымъ министромъ. Сульта занималъ этотъ постъ до 12-го Марта 1815; когда Наполеонъ возвратился съ острова Эльбы Маршалъ принялъ сторону императора, и Наполеонъ, въ теченіе ста дней, назначилъ его главнокомандующимъ арміею, которая пронила тогда въ Бельгію. Самое живое участіе принималъ Сульта въ сраженіяхъ при Сен-Кламѣ, 16-го, и при Ватерлоо, 18 Іюня. Вто-

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, d. 8 Września, utwierdzeni zostali, z wyborów, w obowiązkach Honorowych Kuratorów Gimnazji: Gubernii Wołyńskiej, Radca Dworu *Bożydar-Podhorodeński*, i Rowieńskiego, Radca Dworu *Porczyński*.

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, 9-go Września, Prezydent Witebskiej Izby Skarbowej, Radca Stanu *Rubcow*, mianowany, za odznaczenie się, Rzeczywistym Radcą Stanu.

Dnia 31 Sierpnia P. Ledet, rodem Francuz, puścił się tu balonem w podróż powietrzną; widowisko to miało miejsce na obszernym placu wewnątrz 1 Korpusu Kadetów, wśród zgromadzenia kilku tysięcy osób, wpuszczanych za biletami, podczas kiedy dziesiątki tysięcy ciekawych napełniały przyległe ulice, mosty i wybrzeża rzek. W czasie napełniania balonu gazem, około godziny 4 po południu, wiał silny wiatr południowo-zachodni i niebo było zaciągnięte chmurami; wielu myślało że P. Ledet z tych powodów odłoży swoje napowietrzną wędrowkę; mimo to, o kwadrans na 5-tą, wsiadł on do wątlęj swęj łodzi i wśród okrzyków niezliczonego multostwa widzów, szybko wzniósł się w górę i poleciał w kierunku wiatru na północ-wschód Petersburga. W przeciągu 9 minut balon zniknął z oczu widzów Petersburskich i po kolei był widziany w okolicach po nad którymi szybował. Odtąd minął był przeszło tydzień bez żadnej wiadomości o śmiałym aeronaucie i jego balonie; nakoniec ten ostatni znaleziony został przez rybaków na jeziorze Ladadze, w bliskości wsi Michulais, i przywieziony do Petersburga; o samym zaś Panu Ledet żadnej dotąd niema wiadomości.

Kazań, 25 sierpnia.

Dnia 23 Sierpnia, odbyła się tu, przy nader licznem zgromadzeniu widzów wszelkiego stanu i wieku, wielka uroczystość odsłonięcia pomnika dla sławnego poety *Dierżawina*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI WIELKI XIAŻE NASTĘPCA CESARZEWICZ i WIELKA XIAŻĘNA CESARZEWNA, raczyli przy-

na odsiecz twierdzy Pampelonie, w Nawarze. Ale angielsko-hispańsko-portugalskie wojska miały już zbyt wielką przewagę; Francuzi musieli się cofnąć prawie do samych swych granic, podczas gdy Hiszpania wewnętrzną podległa była znowu czasowemu rządowi narodowemu, ustanowionemu przez Kortezy w Kadyxie. Soult wyczerpywał wszystkie źródła swego strategicznego talentu i utrzymał się w północnych hiszpańskich prowincjach aż do roku 1814, musiał jednak nakoniec uleść przemagającej sile i cofnąć się przed Wellingtonem na ziemię francuską. Zasługi jego w czasie tej wojny, sam jego przeciwnik, Xiażę Wellington, jako najwłaściwszy sędzia, nie raz z uwielbieniem uznawał. Dnia 10 kwietnia 1814, gdy już kapitulacya Paryża uczyniła nieodzownym upadek Napoleona, Soult w sławnej, choć już daremnej bitwie pod Tuluzą, ostatni ze wszystkich francuzkich Jenerałów Cesarstwa wystrzelił z działa, jak on sam o tém często ze słuszną chlubą wspomina.

Pod pierwszą restauracyą, Ludwik XVIII mianował go d. 2 grudnia 1814 r. Ministrem wojny. Soult zajmował to miejsce aż do dnia 2 marca 1815 roku, gdy, jak wiadomo, Napoleon z wyspy Elby powrócił. Soult przyłączył się do sprawy Cesarza, który, w ciągu stu dni, mianował go naczelnym wodzem armii, która właśnie do Belgii wkroczyła. Soult miał najżywszy udział w krwawych walkach pod Saint Clames, dnia 16 czerwca, i pod Waterloo. Powtórny upadek Napoleona spowodował i jego wygnanie; udał się

РЕНА изволили прибыть, 24-го Сентября, из Кобленца в Дармштадт, в сопровождении Его Королевского Высочества Наследного Великого Герцога Гессенского.

— Его Императорское Высочество Государь Наследник Цесаревич изволил выехать, 25-го Сентября, из Дармштадта, в обратный путь в Россию, и 28-го числа изволил прибыть, из Дрездена, в Силезский город Герлиц, а оттуда продолжать путь по Нижне-Силезской желѣзной дорогѣ, в Бреславль.

Ф Р А Н Ц И Я .

Парижъ, 25 Сентября.

Король принималъ третьего дня в Компьенѣ Персидскаго посланника, Могамеда-Али-Хана, в торжественной аудиенціи. Посланникъ привезенъ былъ в замокъ в Королевской каретѣ, запряженной осьмеркою лошадей, в сопровождении придворныхъ чиновъ и драгомановъ, и на дворцовой площади приветствованъ военною музыкою. По представлению Королю, произнесъ къ Его Величеству рѣчь напыщеннымъ Азіятскимъ слогомъ, в коей падишаха Персіи сравнивалъ съ планетою Сатурномъ, а войска его съ многочисленностью небесныхъ свѣтилъ; Короля Французовъ называлъ величественнымъ изображеніемъ солнца, а Королевскую свиту соперниками свѣтилъ. Король отвѣчалъ на эту рѣчь в краткихъ выраженіяхъ, увѣряя посланника, что онъ и правительство его будутъ стараться сохранить существующія между обоими государствами дружественныя отношенія. Послѣ аудиенціи у Короля, посланникъ представлялся Королеви и Королевской фамилии.

— Герцога Омальскаго ожидаютъ 5 Октября в Марсель откуда онъ немедленно отправится в Алжирію.

— Генераль-лейтенантъ Императорско-Россійской службы гр. Медемъ прибылъ на маневры в Компьенъ.

— Принцъ Жуэвильскій, 21 числа вечеромъ, выѣхалъ изъ Компьена в Сенъ-Клу, а министры в Парижъ.

— Генераль-лейтенантъ Шангарнь назначенъ состоять при генераль-губернаторѣ Алжиріи.

— По повелѣнію Короля, в Версальской галлерей знаменитыхъ людей в Европѣ, помѣщенъ будетъ портретъ умершаго Греческаго министра Колетти.

— Кажется достоверно то, что маршалъ Сульть несогласился принять званія губернатора дома Инвалидовъ. Приведенное имъ объясненіе довольно странно;

ричное паденіе Наполеона повлекло за собою также изгнаніе маршала. Сульть удался в Дюссельдорфъ, откуда могъ возвратиться во Францію только въ послѣдствіи, не принимая, однакожъ, никакого участія в государственныхъ дѣлахъ до 1830 года. В 1830, Сульту было поручено преобразование арміи, и это порученіе исполнено имъ в невѣроятнo-короткое время, чѣмъ онъ снова доказалъ свой особенный талантъ организатора, признанный уже Наполеономъ. Французская армія, такъ отличнo теперь устроенная, обязана Сульту многими важными улучшениями и законами, о военныхъ пенсіяхъ, о рекрутскомъ наборѣ и производствѣ в чины, и объ офицерскомъ содержаніи. 17-го Ноября 1830, по удаленіи отъ дѣлъ маршала Жерара, маршалъ Сульть опять назначенъ военнымъ министромъ, которымъ оставался до 17-го Іюля 1834. В то же время, съ 11-го Октября 1832, онъ председательствовалъ в совѣтѣ министерства, называемомъ министерствомъ 11 Октября. Съ 1834 по 1839, Сульть принималъ участіе в политическихъ дѣлахъ только в качествѣ пера Франціи, хотя, в 1837, и присутствовалъ в званіи Французскаго чрезвычайнаго посла, при коронованіи в Лондонѣ Королевы Викторіи. Но 12-го Мая 1839, в слѣдствіе извѣстныхъ безпокойствъ, довѣріе Короля снова призвало его къ посту президента совѣта, и Сульть в первый разъ управлялъ в этомъ кабинетѣ министерствомъ иностранныхъ дѣлъ. Кабинетъ 12-го Мая распущенъ послѣ краткаго существованія; но маршалъ Сульть получилъ опять, вмѣстѣ съ портфелемъ военнаго министерства, постъ президента совѣта в кабинетѣ 29-го Октября 1840, смѣнившемъ министерство 1-го Марта. Наконецъ, 10-го Ноября 1845, Сульть отказался отъ управленія дѣлами военнаго министерства и удержалъ при себѣ только должность президента совѣта, которую теперь равномѣрно сложили съ себя, чтобъ провести остальные дни жизни в мирномъ уединеніи и в кругу

быть 24 września z Koblenz do Darmsztadu, w towarzystwie Jego Kr. Wysokości Dziedzicznego Wielkiego Xięcia Hesseńskiego.

— Jego Cesarska Wysokość Następcą Cesarzewicz, raczył wyjechać, 25 września, z Darmsztadu na powrót do Rosyi, a d. 28 przybył z Drezna do miasta Szlązkiego Görlitz, z kąd udał się w dalszą drogę Dolno-Szląską koleją żelazną, do Wrocławia.

Ф Р А Н Ц У Я .

Парижъ, 25 września.

Zawczoraj udzielał Król w Compiègne publiczne posłuchanie Posłowi Perskiemu, Mohammedowi Ali-Chanowi. Poseł przybył do zamku w Królewskiej ośmio konnej karecie, otoczony urzędnikami dworu i tłumaczami, i powitany był na dziedzińcu muzyką wojskową. Przedstawiony Królowi, miał do Monarchy szuiną mowę w stylu orientalnym. Padyszacha Persyi porównywał „z planetą Saturnem“, a wojska jego z liczbą gwiazd na niebie. Króla Francuzów zwał „wzniosłym wizerunkiem słońca“, oszak zaś dwór Monarchy składający, „spółzawodnikami firmamentu“. Król Ludwik Filip odpowiedział na tę mowę w krótkich wyrazach i zapewnił Posła, że on i rząd jego starać się będą zachowywać istniejące dobre porozumienie między obu państwami. Po odbytem posłuchaniu u Monarchy, przedstawiono Posła Królowej i rodzinie Królewskiej.

— Xiążę Aumale spodziewany jest 5-go października w Marsylii, skąd natychmiast do Algieru odpłynie.

— Cesarsko Rossyjski Jenerał-Porucznik Hr. Medem przybył na ćwiczenia wojenne do Compiègne.

— Xiążę Joinville wyjechał 21-go wieczorem z Compiègne do St. Cloud, a Ministrowie do Paryża.

— Jenerał Porucznik Changarnier przeznaczony jest do zostawania przy Jeneralnym Gubernatorze Algierji.

— Według rozkazu Króla, ma być umieszczony w Wersalskiej galeryi ludzi znakomitych w Europie, wizerunek zmarłego Ministra Greckiego Kolettis.

— Zdaje się być rzeczą pewną, że Marszałek Soult odmówił przyjęcia Gubernatorstwa Domu Inwalidów. Przytoczony przez niego powód brzmi dość szczególnie; mówi

wówczas do Düsseldorfu, z kąd dopiero później mógł wrócić do Francyi, bez udziału jednak w interesach publicznych, aż nim powtórny upadek stałej linii Bourbonów w skutku rewolucyi lipcowej r. 1830, na nowo go na widownię polityczną wywołał. Jemu to powierzona została reorganizacja armii, którą też w nadzwyczaj krótkim czasie uskutečnił, dowodząc przez to rzadkiego organizatorskiego talentu, który już mu Napoleon przyznawał. Tak wybornie teraz uorganizowana armia francuzka, winna mu jest ważne ulepszenia i prawa, jako to: prawo o pensjach wojskowych, o zaciągu rekrutów i o awansach, i nakoniec prawo o utrzymaniu oficerów. Dnia 17 listopada 1830 mianowany powtórnie Ministrem wojny, pozostał nim aż do dnia 17 lipca 1834, zostawszy zarazem dnia 11 października 1832 Prezesem Rady. Od 1834 do 1839, Soult tylko jako Par Francyi miał udział w interesach politycznych, lubo w 1837 r. był obecny, jako Poseł nadzwyczajny, przy koronacji Królowej Wiktorji w Londynie. Ale dnia 12 maja tegoż roku, w skutku krwawych zaburzeń, znowu go zaufanie Króla powołało na Prezesa Rady i Ministra spraw zagranicznych. Gabinet z dnia 12 maja, po 9-miesięcznem istnieniu, upadł w skutku odrzucenia projektu względem uposażenia Xięcia Nemours, ale Marszałek Soult, po upadku ministerstwa pana Thiers z dnia 1 marca 1840 roku, wezwany znowu został do przewodniczenia Ministerstwu z dnia 29 października tegoż roku, z taką Ministra wojny. Nakoniec, z powodu słabości zdrowia i podeszłego wieku, Marszałek Soult złożył dnia 10 listopada 1845 r. ministerstwo wojny, zatrzymując tylko prezesostwo gabinetu, z którego właśnie teraz wystąpił, aby na łonie familji w spokojności życie zakończyć. Był zatem trzy razy Ministrem wojny i trzy razy Prezesem gabinetu.

онъ говорить, что губернаторскіе комнаты весьма вредны для его здоровья, потому что онъ находится на сѣверной сторонѣ. Очевидно что это только предлогъ, въ самомъ же дѣлѣ, маршалъ не хотѣлъ принять вознагражденія потому, чтобы лучше можно было настаивать, чтобы награда была доставлена его сыну. И такъ, утверждая, что мыѣшнему посланику въ Берлинѣ, маркизу Далматскому, обѣщаютъ повышение по дипломатическому вѣдомству. Только съ этимъ условіемъ успѣли устранить несогласіе маршала, который въ продолженіе трехъ мѣсяцевъ сопротивлялся всякимъ представленіямъ, просьбамъ, и даже угрозамъ. О дальнѣйшихъ перемѣнахъ по составу кабинета, ничего донинѣ неизвѣстно.

— Со времени Июльской революціи слѣдующія лица занимали должность председателя совѣта министровъ: Яковъ Лафиттъ, Казиміръ Перье, герцогъ Броли, графъ Моле, Тьеръ, маршалъ Сульть и Гизо.

— Въ одной изъ Газетъ сообщаютъ: Нынѣ Гизо — властелинъ и руководитель кабинета; онъ можетъ управлять имъ по своей волѣ. Теперь обнаружится, слѣдуетъ-ли Г. Гизо какой либо политики или же политика его заключается въ томъ, чтобы не имѣть никакой политики.

— Въ Сенъ-Кантенѣ происходилъ на дняхъ банкетъ реформистовъ, обратившій на себя большое вниманіе. Въ этомъ банкетѣ принимали участіе весьма многочисленные приверженцы реформы. Гг. Викторъ Консидеранъ (глава Туріеристской секты), Лербетъ, Одилонъ-Барро, Кория, и др., произнесли сильныя рѣчи противъ кабинета 29-го Октября.

— Извѣстный писатель, Фридерикъ Сулье, скончался вчера, послѣ продолжительной и тяжелой болѣзни.

— Въ Мадритской-торговой газетѣ *Echo* сообщаютъ слѣдующее невѣроятное извѣстіе, которое съ послѣднимъ донесеніемъ, напечатаннымъ въ *Journal des Débats*, состоитъ въ совершенномъ разногласіи. „По послѣднимъ письмамъ изъ Гибралтара можно заключить съ достовѣрностію, что Абд-эль-Кадеръ, овладѣвшій Федемъ, составляющимъ ключъ ко всей странѣ, сдѣлался властелиномъ марокканскаго государства.“

— По распоряженію военнаго министра будетъ издаваться въ Алжирѣ журналъ на Арабскомъ языкѣ; онъ будетъ выходить два раза въ недѣлю и посылается бесплатно чиновникамъ Арабскаго происхожденія.

— Здѣсь получено телеграфическое донесеніе изъ Марсели, что съ почтою изъ Остъ-Индіи получены извѣстія изъ Калькуты отъ 6-го Августа. Въ Пенд-

своего семейства. Такимъ образомъ, онъ былъ три раза военнымъ министромъ и три раза президентомъ совѣта.

У Д И Н О.

Французскій Маршалъ Удино, Герцогъ Реджіо, Губернаторъ Дома Инвалидовъ, умершій на дняхъ, 80-ти лѣтъ, родился въ Баръ-ле-Дюкъ, и находился въ военной службѣ 64 года, опредѣлившись въ оную въ 1783 г., на шестнадцатомъ году отъ рожденія. При сформированіи баталіоновъ волонтеровъ, въ 1792 г., его назначили командиромъ Маасскаго баталіона, и затѣмъ онъ быстро достигъ генеральскаго чина достоинствомъ, храбростію и рядомъ блистательныхъ дѣйствій, прославившихъ его имя. Подъ Цюрихомъ онъ командовалъ дивизіею, а при осадѣ Генуи былъ Начальникомъ Штаба Массены. Въ знаменитой большой арміи Наполеона, подъ его начальствомъ находилась стражная сводная гренадерская дивизія, являвшаяся въ полномъ блескѣ подъ Аустерлицемъ, Геною, Фридрихсборгомъ и Ваграмомъ. Въ слѣдствіе этого послѣднѣйшаго сраженія Удино былъ произведенъ въ Маршалы и пожалованъ въ Герцоги въ 1809 г. Въ бѣдственную для Наполеона кампанію 1812 г., Удино прикрывалъ для Борисона приближеніе французской арміи къ Березинѣ, и тѣмъ доставилъ возможность къ переправѣ. Съ равною храбростію и преданностію служилъ Удино до паденія Наполеона. Онъ былъ весь израненъ, и въ четырехъ разныхъ сраженіяхъ ему нанесены пятнадцать ранъ. Лудвикъ XVIII назначилъ его Мецкимъ губернаторомъ; во время ста дней онъ жилъ въ уединеніи, въ 1845 году назначенъ былъ командиромъ Парижской національной гвардіи; въ 1823 году участвовалъ въ испанской экспедиціи и былъ Мадритскимъ губернаторомъ.

bowlem, że pokoje Gubernatora są dla niego niezdrowe z powodu, że są położone od strony północnej. Widocznie jest to tylko pozor, rzeczywiście zaś, Marszałek nie chciał przyjąć wynagrodzenia, aby tém śmielej mógł nalegać, iżby nagroda za jego ustąpienie z gabinetu dla jego syna przypała. Jakoż zapewnijają, że Margrabiemu Dalnacyi, terażniejszemu Postowi w Berlinie, zapewnioty jest wyższy stopień w dyplomacyi. Tylko pod tym warunkiem udać się miało pokonać upor Marszałka, który od trzech miesięcy opierał się wszelkim przedstawieniom, prośbom, a nawet pogrożkom. O dalszych zmianach w gabinecie niema na teraz mowy.

— Od rewolucyi Lipcowej siedm osób piastowało prezesostwo Rady: Jakob Lafitte, Kazimierz Perrier, Xiążę Broglie, Hr. Molé, Thiers, Marszałek Soult i Guizot.

— Jedna z gazet pisze: „Guizot jest teraz panem i przewodnikiem gabinetu; może mu wolę swą nakazywać. Teraz się pokaże, czy P Guizot ma jaką politykę, lub też czy jego polityka zależy na tém, aby żadnej nie mieć polityki.“

— W St. Quentin daną była w tych dniach uczta Reformistów, która zwróciła na siebie szczególniejszą uwagę. W tej uczcie mieli udział bardzo liczni stronnicy reformy. PP. Wiktor Considérant (naczelnik sekty Furieristów) Lherbette, Odilon-Barrot, Corn, i t. d., mieli nader energiczne mowy przeciwko gabinetowi z d. 29-go października.

— Fryderyk Soulié, znany romansopisarz, umarł wczoraj w skutku długiej i bolesnej choroby.

— Madrycki handlowy dziennik *Echo* z dnia 19 września, zawiera następującą niepodobną do prawdy wiadomość, która z ostatniem doniesieniem w *Journal des Débats* w zupełnej jest sprzeczności: „Według ostatnich listów z Gibraltaru, zdaje się być rzeczą pewną, że Abd-el-Kader, który opanował Fez, będący kluczem do całego kraju, stał się panem państwa Marokkańskiego.“

— Minister wojny kazał wydawać w Algierji dziennik w języku Arabskim, który dwa razy na tydzień wychodzić i bezpłatnie urzędnikom Arabskim rozsyłany będzie.

— Otrzymano tu wczoraj telegrafem z Marsylii doniesienie, że poczta Indyjska nadeszła do pomienionego portu przywożąc wiadomości z Kalkuty, dochodzące do 6-go

O U D I N O T.

Marszałek Francyi Oudinot, Xiążę Reggio, Gubernator domu Inwalidów, zmarły przed kilku dniami, w wieku lat 80, urodził się w Bar-le-Duc w r. 1767, i przez 64 lata zastawał w służbie wojskowej, do której wszedł roku 1783, w szesnastym roku życia swojego. Przy utworzeniu batalionów ochotników w roku 1792, został mianowany dowódcą batalionu Meuse; poczem wkrótce dostąpił stopnia Jenerała zaciężnością, mężstwem i długim szeregiem świetnych czynów, które imię jego wstawiły. Pod Zürieh dowodził dywizją, a przy oblężeniu Genui był naczelnikiem sztabu Masseny. W znakomitej Wielkiej Armii Napoleona, pod jego to dowództwem zostawała dzielna zbiorowa dywizya grenadyerów, która występowała w całym blasku pod Austerlitz, Jeną, Friedlandem i Wagram. W skutek tej ostatniej bitwy Oudinot został mianowany Marszałkiem i Xięciem, w roku 1809. Podczas nieszczęśliwej dla Napoleona wyprawy roku 1812, Oudinot zastąpił przy Borysowie zbliżanie się wojska francuzkiego do Berezyny, i przez to ułatwił mu przeprawę przez tę rzekę. Z równą walecznością i poświęceniem służył Oudinot aż do upadku Napoleona. Cały był zorany bliznami, a we czterech różnych bitwach otrzymał piętnaście ran. Ludwik XVIII mianował go Gubernatorem w Metz; w czasie stu dni żył na ustroniu; w roku 1815 został dowódcą gwardyi narodowej w Paryżu; w roku 1823 odbył kampanią hiszpańską i był Gubernatorem Madrytu.

шабъ господствовало спокойствіе, но въ Китаѣ положеніе дѣлъ грозно. Англо-Индійскія войска выступятъ изъ Гонгъ-Конта, по поводу опасенія новыхъ смятеній, и Англичане снова займутъ островъ Уранъ.

26 Сентября.

Король возвратился вчера изъ Компьена въ Сенъ-Клу, третьяго дня былъ на смотре войскъ подъ Компьеномъ. Король, сопровождаемый двумя сыновьями своими и многочисленною свитою, былъ на парадѣ верхомъ, а Королевская фамилія въ экипажахъ. Въ Королевской свитѣ находился также Персидскій посланникъ. Говорятъ, что будетъ выбита медаль въ память сбора войскъ подъ Компьеномъ.

— Правительство, согласно желанію обѣихъ палатъ, дозволило временно (*momentanément*) бывшему Королю Вестфальскому и его сыну жить въ Парижѣ, съ тѣмъ, что дозволеніе это будетъ отменено, если пребываніе во Франціи этихъ 2-хъ членовъ фамиліи Наполеона будетъ угрожать краю опасностію. Люди знающіе принца Иеронима и его сына утверждаютъ, что они не раздѣлятъ заблужденій принца Луи, отъ коихъ онъ не освободился, не смотря на двѣ неудачныя попытки.

— Плантаторы на островѣ Мартиникѣ начали наконецъ убѣждаться въ необходимости совершеннаго освобожденія невольниковъ, и требуютъ уже нынѣ сего сами, хотя съ примѣтнымъ негодованіемъ и притомъ за совершенное вознагражденіе. Опасеніе лишиться сего вознагражденія составляетъ главнѣйшую побудительную причину этой внезапной переменѣ въ образѣ ихъ мыслей. Они надѣются такимъ образомъ исправить ошибку, сдѣланную ими въ 1839 и 1840 годахъ, при отверженіи выгодныхъ условій, которыя имъ предлагаемы были со стороны правительства и палатъ. Съ другой стороны колониальный совѣтъ острова Гваделупы подалъ самъ на имя Короля адресъ, въ коемъ требуетъ прямо уничтоженія невольничества. Результатомъ всего этого можно почесть то, что правительство не находитъ уже никакихъ преградъ на пути эманципации. Г. Гизо рѣшительно объявилъ въ палатѣ перовъ, какъ извѣстно, что вопросъ о колоніяхъ долженъ быть непременно рѣшенъ на будущемъ собраніи. Сверхъ сего, имѣя въ виду то, что въ палатѣ депутатовъ находится гораздо значительнѣйшее, нежели въ палатѣ перовъ, большинство, поддерживающее проектъ объ уничтоженіи невольничества, можно надѣяться, что во время собранія палатъ 1848 года,

Одинъ изъ сыновей маршала Удино состоитъ генералъ-лейтенантомъ и инспекторомъ кавалеріи въ Алжирѣ, и почитается тамъ способнѣйшимъ офицеромъ. Двое младшихъ сыновей служатъ также въ алжирской арміи, одинъ въ чинѣ капитана, а другой въ чинѣ поручика. За нѣсколько лѣтъ предъ симъ тамъ же палъ на полѣ брани четвертый сынъ маршала, полковникъ 2-го егерскаго полка, гр. Удино. Трое внуковъ покойнаго маршала: эскадронный командиръ Пажоль, капитанъ Пажоль и капитанъ де Лоранси, находятся также въ Африкѣ.

Смертью Удино, число Наполеоновскихъ Маршаловъ, простирающееся до двадцати шести, ограничилось двумя, остающимися еще въ живыхъ: Сультомъ, и Мармонтомъ, произведеннымъ въ 1809 г. Имена умершихъ слѣдующія: *Бернадотъ*, герцогъ Понтекорво (Шведскій Король); *Мюратъ*, Неаполитанскій Король; *Бертъ*, герцогъ Невшательскій и Ваграмскій; *Массена*, герцогъ Ривольскій и Эслингенскій; *Ней*, герцогъ Эльхингенскій; *Ланнъ*, герцогъ Монтелло; *Мортъ*, Тревизскій герцогъ; *Афевръ*, герцогъ Данцигскій; *Келлерманнъ*, герцогъ Вальмскій; *Журданъ*; *Серюрье*; *Перинионъ*; *Брюнъ*; *Бессьеръ*, герцогъ Истрийскій; *Даву*, герцогъ Эмюльскій и Айерштадтскій; *Ожеро*, герцогъ Кастиліонскій; *Монсей*, герцогъ Конеліанскій; *Удино*, герцогъ Реджіо; *Макдональдъ*, герцогъ Тарентскій; *Викторъ*, герцогъ Беллунскій; *Сюше*, герцогъ Альбюферскій; *Гувинъ*; *Сенъ-Сиръ*; Князь *Понятовскій*; *Груши*. Прочіе Маршалы Франціи находящіеся въ живыхъ, суть: Графъ *Молиторъ* (пожалованный во время Реставраціи), графъ *Жераръ*, графъ *Себастьяни*, Бюжо и новоназначенные графъ *Рейль* и Виконтъ *Додъ-дела-Брюнери*. По закону, число маршаловъ должно простирается, въ мирное время, до шести, а во время войны можетъ доходить до двѣнадцати.

сентября. В Пендсзавіе пановала спокойность, атоли в Chinach rzeczy przybierają postać coraz groźniejszą. Wojsko angielsko-indyjskie w większej części wycofane będzie z Hong Kong, a z powodu obawy nowych zamieszek, znówu Anglicy obejmą w posiadanie wyspę Uran.

Dnia 26 września

Król wrócił wczoraj z Compiègne do St. Cloud, wczoraj zaś odbywał wielki przegląd wszystkich wojsk pod Compiègne zgromadzonych. Król otoczony swymi dwoma synami i świetnym sztabem, znajdował się konno na paradzie, rodzina zaś Królewska w pojazdach. W orszaku Królewskim uważano także Posła Perskiego. Na pamiątkę obozu pod Compiègne ma być wybity medal.

— Rząd, przychyłając się do życzenia obu Izb, udzielił chwilowo (*momentanément*) pozwolenie byłemu Królowi Westfalskiemu i synowi jego, zamieszkania w Paryżu, które cofnie, gdyby pobyt we Francyi tych dwóch członków rodziny Napoleona groził jakim niebezpieczeństwem krajowi. Jednakże osoby znające bliżej Xięcia Hieronima i jego syna twierdzą, że obaj ci Xiężęta nie podzielają wcale złudzeń Xięcia Ludwika, które go dotychczas, mimo dwóch bezowocnych prób, nie opuściły.

— Plantatorowie na wyspie Martynice zaczęli nakoniec przewidywać nieuchronność zupełnej emancypacji niewolników, i żądają jej teraz sami, lubo w gorzkich wyrazach, i to zastosowne wynagrodzenie. Obawa utraty tego wynagrodzenia jest właśnie główną pobudką tej nagłej zmiany w ich sposobie myślenia. Spodziewają się tym sposobem naprawić błąd, jaki w latach 1839 i 1840 popełnili, odrzucając pomyślnie warunki, jakie im rząd i Izby skłonne były udzielić. Z drugiej strony, rada kolonialna wyspy Gwadalupy, podała sama adres do Króla, w którym żąda wprost zniesienia niewolnictwa. Rezultatem tego wszystkiego jest, że rząd nie znajduje już żadnych przeszkód na drodze emancypacji. P. Guizot oświadczył, jak wiadomo, wyraźnie przed Izbą Parów, że kwestya o koloniach musi na przyszłym zgromadzeniu być roztrzygnięta. Zważywszy nadto, że Izba Deputowanych w daleko znaczniejszej jeszcze większości, niż Izba Parów, jest za zniesieniem niewolnictwa, spodziewać się przeto można, że na zgromadzeniu z roku 1848 powszechna emancypacja wszystkich czarnych w koloniach francuzkich przjdzie do skutku.

Jeden z synów Marszałka Oudinot znajduje się jako Generał-Porucznik i Inspektor jazdy w Algierze, gdzie go uważają za nader zdatnego oficera sztabowego. Dwaj inni synowie służą także w półkach Algierskich, jeden jako kapitan, drugi jako porucznik. Przed kilku laty, poległ tam także czwarty syn Marszałka, Hrabia Oudinot, Półkownik 2-go półku strzelców. Trzej wnukowie zmarłego Xięcia, dowódca szwadronu Pajol, kapitan Pajol i kapitan de Lorency, są również w Afryce.

Ze zgonem Marszałka Oudinot, liczba Marszałków Napoleona, niegdysъ wynosząca 26, ograniczyła się obecnie do dwóch pozostałych przy życiu: Soult'a i Marmonta, mianowanego w roku 1809. Imiona zmarłych są następujące: *Bernadotte*, Xiążę Pontecorvo (Król szwedzki); *Murat*, Król Neapolitański; *Berthier*, Xiążę Neufchatela i Wagramu; *Massena*, Xiążę Rivoli i Eslingen; *Ney*, Xiążę Elchingen; *Lannes*, Xiążę Montebello; *Mortier*, Xiążę Treviso; *Lefevre*, Xiążę Gdańska; *Kellermann*, Xiążę Valmy; *Jourdan*; *Serrurier*; *Perignon*; *Bruno*; *Bessieres*, Xiążę Istrii; *Davout*, Xiążę Eckmühl i Auerstädt; *Augereau*, Xiążę Castiglione; *Moncey*, Xiążę Conigliano; *Oudinot*, Xiążę Reggio; *Macdonald*, Xiążę Tarentu; *Victor*, Xiążę Belluno; *Suchet*, Xiążę Albufery; *Gouvion St. Cyr*; *Xiążę Poniatowski*; *Grouchy*. — Dalsi żyjący Marszałkowie Francyi są: Hrabia *Molitor*, (mianowany za Restauracyi), Hrabia *Gérard*, Hr. *Sebastiani*, *Bugeaud*, i nowo-mianowani Hrabia *Reille* i Wice Hrabia *Dode-de-la-Brunerie*. Podług prawa, w czasie pokoju, liczba Marszałków powinna wynosić tylko sześciu, a w czasie wojny może się rozciągać aż do dwunastu.

будетъ приведена въ исполненіе предположенная эманципация всѣхъ негровъ во французскихъ колоніяхъ.

А н г л і я.

Лондонъ, 23 Сентября.

Ея Величество Королева, прибывшадъ вчера по полудни въ Осборнгоузъ, на островъ Вайтъ, въ слѣдующій Четвергъ будетъ присутствовать въ засѣданіи тайнаго совѣта назначенномъ въ томъ же замкѣ.

— Адмиралъ Паркеръ прибылъ съ своею эскадрою въ Мальту.

— Генералъ Францискъ Нарваэзъ, братъ извѣстнаго генерала прибылъ въ Лондонъ.

— 18-го числа проѣзжалъ черезъ Байонну въ Испанію полковникъ Гурреа, адъютантъ Эспартеро.

— Въ *Times* сообщаютъ, что вексель въ 500,000 фр., выданный на имя Г. Эйнара, уполченъ въ назначенный срокъ, то есть 20 числа с. м.

— Въ жур. *Observer* подтверждаютъ разнесшіеся недавно слухи о банкротствѣ одного знаменитаго герцога (Букингамскаго). Герцогъ съ частию своего семейства оставилъ Англію и надѣется, что онъ нескоро возвратится. Герцогскій дворъ совершенно разпущенъ. На всю собственность его, гдѣ только о ней извѣстно, наложено запрещеніе. Значительнѣйшая часть долговъ сдѣлана герцогомъ въ то время, когда онъ былъ еще маркизомъ. Богатая Еврейская фирма въ Сиги, извѣстная по своимъ обширнымъ денежнымъ оборотамъ, начала первая требовать судебнымъ порядкомъ уплаты причитавашагося ей долга.

— На сѣхъ дняхъ скончался здѣсь адмиралъ Дачвудъ, на 68 году отъ роду.

— Изъ Гаити получено извѣстіе, что 22 Августа, генералъ Симельевъ возсталъ противъ президента Сулука, во время отсутствія его изъ Портъ-о-Пренса, занялъ казенный дворецъ и началъ противиться мѣстной власти, при помощи отряда пѣхоты, кавалеріи и артиллеріи. Президентъ, по полученіи о томъ донесенія, послалъ одного изъ министровъ, чтобы склонить мятежниковъ къ покорности, но мѣра сія осталась тщетною; по этому должно полагать, что правительство прибѣгнетъ къ вооруженной силѣ, для укрощенія мятежа.

— Послѣднія извѣстія изъ Юкатана сообщаютъ, что Индійцы произвели ужасную рѣзню между бѣлыми и цвѣтными туземцами; всѣ безъ изъятія старцы, женщины и дѣти умерщвлены. Въ слѣдствіе сего происшествія въ Юкатанѣ прекратились всѣ раздоры партій, которыя крѣпко соединились между собою, для общей защиты противъ Индійцевъ.

Ш в е й ц а р я.

Кантонъ Бернскій, 3 Сентября.

На вчерашнемъ засѣданіи сейма на очереди было дѣло Іезуитовъ. Представитель Цюриха предложилъ сейму слѣдующую резолюцію: Такъ какъ сейму принадлежитъ право и обязанность принимать мѣры, нужныя для поддержанія внутренняго порядка и спокойствія Союза, Іезуиты же подвергаютъ порядокъ и спокойствіе опасности, и особенно призваніе ихъ Люцерномъ несовмѣстно съ пользами союза, то 1) дѣло Іезуитовъ должно быть разсматриваемо въ отношеніи ко всему союзу; 2) Люцерну, Швицу, Фрейбургу и Валлеу предлагается удалить Іезуитовъ; 3) каждое будущее принятіе Іезуитскаго ордена въ какой-либо кантонѣ запрещается именемъ всего Союза. Съ тѣмъ вмѣстѣ представитель Цюриха подавъ объявленіе для внесенія въ протоколъ сейма, что онъ получилъ инструкцію отъ своего правительства, безусловно требовать отъ помннутыхъ кантоновъ удаленія Іезуитовъ. Сеймъ долженъ однажды навсегда рѣшить этотъ вопросъ и успокоить Швейцарію, чтобы въ третій разъ не дошло до народнаго возстанія. Люцернъ, Ури, Швицъ, Унтервальденъ, Фрейбургъ и Аппенцель требовали, само собою разумѣется, чтобы это дѣло было удалено изъ совѣщаній и постановленій сейма; всѣ же прочіе представители говорили болѣе или менѣе въ противоположномъ смыслѣ. Рѣшенія еще не послѣдовало.

— Сверхъ всякаго чаянія, Сеймъ еще 27-го Августа принялъ проектъ, но силъ коего, какъ можно было предвидѣть, въ слѣдствіе предложенія Берна исключаются изъ главнаго швейцарскаго штаба всѣ офи-

А н г л і я.

Лондонъ, 23 września.

Крѣлова, która wczoraj po południu wróciła do Osbornehouse na wyspę Wight, w przyszły Czwartek przewodniczyć będzie zwołanej tamże radzie tajnej.

— Admiral Parker przybył z flotą swoją do Malty.

— Jenerał Franciszek Narvaez, brat znanego Jenerała, zjechał do Londynu.

— Dnia 18 b. m. przejeżdżał przez Bajonę do Hiszpanii Półkownik Gurrea, adjutant Esparterego.

— *Times* donosi, że weksel na 500,000 fr., wystawiony na P. Eynard dla Grecyi, spleacony został d. 20 b. m., jako w terminie oznaczonym.

— Dzieciuk *Observer* potwierdza rozgłoszone niedawno wieści o bankructwie jednego znakomitego Lorda, Xięcia Buckingham. Sam Xięże z częścią swęj familij opuścił Anglię, i nie spodziewają się, aby prędzej jak za kilka lat powrócił. Dwór jego został zupełnie rozpuszczony. Na wszystkie jego rzeczy, gdzie tylko o nich wiadzano, położono arestat. Większą część długów miał Xięże zaciągnąć będąc jeszcze Margrabią. Stroną, która najwięcej się przyczyniła do ogłoszenia upadłości Xięcia, jest bogata firma żydowska w City, znana ze swych obszernych interesów pieniężnych, która go pierwsza zapozwała do sądu.

— Przed kilku dniami, umarł Wice-Admirał Dashwood w 68 roku życia swęgo. Sędziwy ten marynarz rozpoczął swój zawód pod Rodney'em i Howe.

— Nadeszła tu z Hajti wiadomość, że 22-go z. m. Jenerał Simielien podniósł bunt przeciw Prezydentowi Soulouque, w czasie tegoż nieobecności w Port-au-Prince, opanował pałac rządowy i stawił opór władzy, mając za sobą oddział piechoty, jazdy i artylerji. Prezydent za wiadomiony o tém, wysłał do rokaszan jednego ze swich Ministrów, dla nakłonienia ich dobrocią do uległości, ale postanowienie to nie przyniosło żadnego skutku; spodziewać się zatem należy, że rząd do ich poskromienia siły zbrojnej użyje.

— Ostatnie wiadomości z Jukatana donoszą, że Indianie dopuścili się okropnej rzezi na białych i kolorowych mieszkańcach; wszyscy bez wyjątku, starzy, kobiety i dzieci, zostali wymordowani. W skutku tego wypadku ustali w Jukatanie zatargi stronnice, i wszyscy połączyli się z sobą dla wspólnęj obrony przeciwko Indianom.

Ш в а й ц а р я.

Кантонъ Бернскій, 3 września.

Na wczorajszymъ posiedzeniu Sejmu, roztrząsano odroczoną od d. 23 sierpnia kwestyą o Jezuitach. Reprezentant Kantonu Zurich zaproponował następną rezolucyą: „ponieważ należy do Sejmu prawo i obowiązek przedsięwzięcia środków, potrzebnych dla zachowania wewnętrznego porządku i spokojności Związku, Jezuiti zaś narażają porządek i spokojność na niebezpieczeństwo, a mianowicie spowodowanie ich przez Kanton Lucerny nie zgodna się z pomysłnością Związku, przeto 1) interes Jezuitów powinien być roztrząsniony względnie do całego Związku; 2) Kantonom Lucerny, Szwytz, Fryburga i Wallis, zaleca się usunąć Jezuitów; 3) wszelkie na przyszłość przyjęcie zakonu Jezuitickiego, do któregokolwiek Kantonu, zabrania się w imieniu całego Związku.“ — Obok tego, Reprezentant Zurichu zaniósł oświadczenie, dla wciągnięcia do protokołu Sejmowego, iż otrzymał instrukcyą od swojego rządu, żądać bezwarunkowo od rzeczonych Kantonów usunięcia Jezuitów. Sejm powinien raz na zawsze rozstrzygnąć to zagadnienie i uspokoić Szwajcaryę, aby po raz trzeci nie przyszło do narodowego powstania. Kanton Lucerna, Uri, Szwytz, Unterwalden, Fryburg i Appenzel, domagały się, ma się rozumieć, aby ten interes usunięto całkiem z pod obrad i postanowień Sejmu; wszyscy zaś inni Reprezentanci Kantonów przemawiali mniej więcej w opozycyjnym duchu. Uchwala Sejmu jeszcze nie nastąpiła.

— Nad wszelkie spodziewane, Sejm już 27 sierpnia przyjął wniosek, mocą którego, jak można było przewidzieć, w skutek propozycyi Bernu, wykreślają się z głównego sztabu szwajcarskiego wszyscy oficerowie, zostający

цери, состоящие въ военной службѣ кантоновъ особой лиги. 12 Кантоновъ, подававшие еще прежде голоса въ пользу распущенія лиги, составляютъ и нынѣ большинство по утверженіи сказаннаго проекта. Проектъ города Базели былъ отвергнутъ съ тою цѣлю, чтобы только генерала особой лиги и члена военного ея совѣта удалить изъ дѣйствительной службы.

— Въ Германской газетѣ напечатаны слѣдующія статистическія извѣстія о Швейцаріи: Кантоны противныя Зондербунду (отдѣльному союзу) имѣютъ 1,867,910 человекъ народонаселенія, состоящаго изъ 1,358,510 протестантовъ и 509,400 чел. католиковъ — Кантоны Нейшательскій, Базельскій, городъ Аппенцель, сохранившие нейтралитетъ, заключаютъ 105,000 чел. народонаселенія, изъ котораго 89,700 протестантовъ и 15,300 католиковъ; мужчинъ отъ 17 до 60 лѣтъ отъ роду, имѣютъ 15,600 чел. — Народонаселеніе семи католическихъ кантоновъ Зондербунда, простирается до 391,620 чел., изъ коихъ 6,620 чел. протестантовъ и 385,000 католиковъ; мужчинъ отъ 17 до 60 лѣтъ отъ роду считаютъ 56,350 чел.

Турція.

Константинополь, 29 Августа.

Каммергеръ Султана, Шефикъ-бей, отправился въ Александрію и повезъ намѣстнику Египетскому орденъ Нишанъ, который пожаловалъ ему Султанъ, въ благодарность за то, что онъ новый болверкъ на рѣкѣ Нилъ назвалъ: „Меджиде.“

— Султанъ утвѣдилъ постановленіе Порты, на основаніи коего знаки орденовъ для низшихъ чиновниковъ будутъ состоять изъ простой золотой медали, съ надписью, означающею степень ордена. Дозволяется таковыя знаки украшать брилліантами.

— Турецкій флотъ, отпавшій на прошедшей недѣлѣ въ архипелагъ, состоитъ изъ 6 лнц. кораблей и 4 фрегатовъ.

— Въ Смирнскомъ жур. *Impartial* сообщаютъ изъ Салоники отъ 11 Августа, что султанскія войска, стоявшія лагеремъ въ Охридѣ, внезапно выступили оттуда по направленію къ Эльбафену, а потомъ направились къ Бератови. Причиною сего движенія имѣла быть схватка, произведенная въ Бератѣ съ митежниками, въ руки коихъ попался братъ тамошняго Мусселима, Юсуфъ-Бей. Потеря людей съ обѣихъ сторонъ была одинакова. Торговля письма изъ Янины сообщаютъ, что Бератская окрестность занята зачинщиками албанскаго мятежа: Рапшокали и Петивесли-Шабау-Ага.

— Изъ Мальты сообщаютъ: „Изъ полученнаго письма изъ Гербы видно, что турецкій флотъ находится на пути въ Тунисъ, гдѣ намѣренъ высадить на берегъ войска и овладѣть тамошнею странюю. Вместе съ симъ сообщаютъ, что многочисленная французская эскадра крейсируетъ въ тунисскомъ заливѣ. Начальникъ оной узнавъ, что вскорѣ покажется тамъ турецкій флотъ уведомилъ тунисское правительство, уверяя, что онъ не дозволитъ Туркамъ произвести высадку.“

Эрзерумъ, 6 Августа.

Война въ Курдистанѣ уже кончена. Зачинщики возстанія: Бедерхан-бей, Ханъ-Махмудъ и его братъ, захвачены и уже находятся на пути въ Константинополь; менѣе важныя митежники, съ кайдалахъ подметають улицы Г. Беиласа. Эта экспедиція, исполненная съ быстротою и энергіею, можетъ быть дѣйствительно названа блистательною во вниманіи къ полученнымъ выгодамъ, а командовавшій, подъ начальствомъ Сераскира Османа-Паши, войсками Омеръ-Паша, Кроатскій уроженецъ и бывший австрійскій офицеръ, доставилъ этимъ христіанскому міру большую услугу. Города: Ванъ, Джесирехъ, Джиламеркъ, вообще главные пункты возстанія, заняты султанскими войсками. Спокойствіе и порядокъ совершенно восстановлены въ этихъ окрестностяхъ.

въ военной службѣ Кантоновъ отдѣльной лиги. 12 Кантоновъ, то есть те же, которые прежде гласовали за развязаніемъ лиги, становили и теперь въ большинствѣ за пріятіемъ реченнаго wniosку. Пропозыца miasta Bazylei, aby tylko Jenerala oddzielnej ligi i członka jej wojennej rady usunąć z czynnej służby, została odrzuconą.

— *Gazeta Niemiecka* podaje następujące statystyczne wiadomości o Szwajcaryi: Kantony przeciwnie Sonderbundowi (oddzielnej lidze,) mają ludności 1,867 910 dusz, złożonej z 1,358,510 protestantów i z 509,400 katolików. — Kantony Neuchatel, Bazylea, miasto Appenzel, które zachowały neutralność, liczą 105,000 dusz, z których 89,700 protestantów a 15,300 katolików; mężczyźni od 17 do 60 roku liczą 15,600. — Ludność siedmiu Kantonów katolickich Sonderbundu, wynosi 391,620 dusz, z tych 6,620 protestantów a 385,000 katolików; mężczyźni od 17 do 60 roku liczą 56,350.

Турція.

Константинополь 29 сѣрпня.

Шефикъ-Бей, шамбеланъ Султана, поплылъ до Александрии, цѣлю зложенія Намѣстнику Египту ордену Нишанъ, который му Султанъ прислалъ, черезъ благодарность за названіе новой тамы Ниловой: *Меджиде*.

— Султанъ затвердилъ ухвалѣ великій рады Порты, въ skutku которой на przyszłość ozdoby orderowe dla tych wszystkich, którzy nie należą do wyższych stopni urzędowych, mają się składać z prostego znaku złotego, z wypisaną na nim klaszą. Wolno jest posiadającemu znak taki ozdabiać go brylantami.

— Flota turecka, która w przeszłym tygodniu odpłynęła na archipelag, składa się z 6 lin. okrętów i 4 fregat.

— *Dz. Smyrneński Impartial* donosi z Saloniki pod dnem 18 sierpnia, że wojska Sultanskie, które obozowały w Ochryda, nagle wyruszyły z tamąd w kierunku do Elbassen, potem zaś zwróciły się ku Beratowi. Przyczyną tego poruszenia miała być potyczka, stoczona w Beracie z powstańcami, w których ręce dostał się brat Musselima tamtejszego, Jusuf-Bej. Strata w ludziach była z obu stron równa. Listy handlowe z Janiny donoszą, że okolica Beratu zajęta jest przez przywódców powstania Albańskiego: Rappocalli i Pestinesli-Szabau-Aga.

— Piszą z Malty: „List otrzymany z Gerby donosi, że flota turecka jest w drodze do Tunisu, gdzie chce wysadzić wojsko i ten kraj opanować. Dowiadujemy się zarazem, że liczna eskadra francuzka krąży na odnodze Tunetańskiej. Dowódzca jej, dowiedziawszy się o bliżkiem ukazaniu się floty tureckiej, zawiadomił o tém rząd tunetański, dodając zapewnienie, że nie dopuści Turkom wyładowania.“

Erzerum, 6 сѣрпня.

Война въ Курдистанѣ уже окончена. Начальники повстанія: Бедерхан-Бей, Ханъ Махмудъ и братъ его, стали уjęци и уже въ дорозѣ до Константинополя. Подруководни начальники, тяжкими оковъ кайданами, замиатають улицы м. Bitlis. Выправа та, проводzona з скоростью и великою спрѣжистоціа, може бытъ речыwiście названа świetна, зє względu на отримане korzyści, а dowodzący pod Seriaszierem Osmanem Baszą, działającymi wojskami Omer-Basza, rodowity Kroat a były oficer austriacki, wielką sobie przez to w świecie chrześcijańskim zjedynał zasługę. Miasta Wan, Dzesireh, Dżylamerk, — staniem głównym punktu powstania, zajęte są przez wojska Sultanskie. Spokojność i porządek zostały w tych okolicach zupełnie przywrócone.